

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Manner-Suomen ympäristösopimukset

Riikka Klemola

Peltotukien haku 2026 – koulutus kunnille,
elinvoimakeskuksille, neuvojille ja sidosryhmille

12.3.2026

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Asetusmuutokset

Uudet sopimukset

- Uusia maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimuksia ja kosteikkojen hoitosopimuksia voidaan tehdä 2026
- Uutta sopimusta Vipu-palvelussa voi hakea sellainen tila,
 - jolla ei ole voimassa olevaa vastaavaa sopimusta aiemmilta vuosilta
 - jolla on maatalousluonnon ja maiseman hoidon sopimus → voi hakea kosteikkojen hoitosopimusta ja päinvastoin tai
 - jonka aiempina vuosina hakemaan sopimukseen ilmoitetut lohkot on hylätty maastokatselmoinnissa ja lohkot on nyt peruskunnostettu sopimuksen vaatimusten mukaisiksi.
- Sopimusehdot Ruokavirasto.fi-sivustolla päivitetään maaliskuun loppuun mennessä.

Lisäalat voimassa oleviin sopimuksiin

- Jos tilalla on voimassa oleva sopimus, voi sopimuksen lisäaloiksi hakea lohkoja:
 - joita ei hyväksytty edellisessä maastokatselmoinnissa sopimukseen JA jotka on nyt kunnostettu sopimukseen kelpaaviksi (esim. ruovikkoiset alueet).
 - ovat tulleet tuenhakijan hallintaan ja ovat sopimuksen vaatimukset täyttäviä.
- Lisäaloja voi hakea peltotukien haussa Vipu-palvelussa. Hakemisessa ei ole hehtaarirajoitetta. **Lisäalasta on muodostettava oma peruslohko.**
 - Hakemukseen liitettävä hoitosuunnitelma ym. pakolliset liitteet.
 - Lisäalana haetut lohkot ovat voimassa alkuperäisen sopimuskauden loppuun asti.

Vuokrasopimus ajoissa kuntoon, jos lisäalat on vuokrattu. Laidunkäyttösopimus ei käy alan hallinnan osoittamiseen.

Muutokset sopimusehtoihin:

- Kosteikko
 - Suon kaltaiseksi alueeksi muutettu turvepelto voidaan hyväksyä sopimukseen, jos se on perustettu
 - ei-tuotannollisena kosteikkoinvestointina tai
 - turvepelto on muutettu suon kaltaiseksi alueeksi muulla rahoituksella.
- Maatalousluonnon ja maisemanhoitosopimus

Arvoluokka	Korvaus 2026 alkaen /hehtaari/vuosi	Korvaus aiemmin /hehtaari/vuosi
Ylemmän arvoluokan kohteet (valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat)	650 €	610 €
Alemman arvoluokan kohteet	550 €	460 €

Lakimuutos: Maastokatselmoinnit tehdään jatkossa ensimmäisen sopimusvuoden aikana

- Maaseudunkehittämislaki 1333/2022 5 §:n muutoksen mukaisesti
 - Maastokatselmoinnit tehdään uusiin haettuihin sopimukseen ensimmäisen sopimusvuoden aikana
 - *Tarkastus on tehtävä ennen kuin sopimuksen perusteella maksetaan ympäristökorvauksen ensimmäisen sopimusvuoden loppumaksu.*

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Vipu-palvelu sopimuksissa

Lisäalojen hakeminen Vipu-palvelussa 1/2

- Tuenhakija voi hakea lisäaloja peltotukien haussa Luomu- ja sopimukset välilehdellä.

Lohkotiedot Hakijan tiedot Haettavat tuet **Luomu ja sopimukset** Lohkotietojen yhteenveto Maatilan tiedot Vipuneuvoja Yhteenveto ja lähetykset

Luonnonmukaisen tuotannon sitoumus Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus Kosteikkojen hoitosopimus

▼ Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus 2023

Yhteenveto

Sopimuslohkot

Tunnus	Nimi	Pinta-ala (ha)	Maankäyttölaji	Lohkon hallinta
▶ 0910036418	Viksten	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa
▶ 0910036418	Lastvik	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa
▶ 0910036418	Tryvik	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa
▶ 0910036418	Henttinen	1,20	Metsämaa	Omistuksessa

[Hae sopimukselle lisäaloja](#)

Näytä liitteet

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus

Sopimukselle haettavat peruslohkot

Tunnus	Nimi	Pinta-ala	Lohkon tyyppi	Maankäyttölaji	Lohkon hallinta	Toiminnot
☐ 0910036418	Lisä_ala_1	1,20		Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	
☐ 0910036418	Lisä_ala_2	1,21		Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	
☐ 0910036418	Lisä_ala_3	1,22		Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	
☐ 0910036418	Lisä_ala_4	1,23		Metsämaa	Omistuksessa	

[+ Lisää liite](#)

Peruuta Tallenna

Lisäalojen hakeminen Vipu-palvelussa 2/2

- Lisäaloista on liitettävä hakemukseen hoitosuunnitelma, jos lohko ei ole aiemmin palautetussa hoitosuunnitelmassa.
- Lisäaloihin tehdään maastokatselmointi ensimmäisen sopimusvuoden kuluessa.

Täyttöohjeet Tulosta yhteenveto

[← Takaisin](#) Maatalouden ja maiseman hoitosopimus

Lohkotiedot Hakijan tiedot Haettavat tuet Luomu ja sopimukset Lohkotietojen yhteenveto Maatilan tiedot Vipuneuvoja Yhteenveto ja lähetykset

Luonnonmukaisen tuotannon sitoumus Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus Kosteikkojen hoitosopimus

▼ Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus 2023

⚠ Läheta kaikki liitteet hakuaikana.

Yhteenveto [Muokkaa](#)

Sopimuslohkot

Tunnus	Nimi	Pinta-ala (ha)	Maankäyttölaji	Lohkon hallinta	Ensimmäinen vuosi
▶ 0910036418	Viksten	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	2023
▶ 0910036418	Lastvik	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	2023
▶ 0910036418	Tryvik	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	2023
▶ 0910036418	Henttinen	1,20	Metsämaa	Omistuksessa	2023
▶ 0910036418	Lisä_ala_1	1,20	Luonnonlaidun ja -niitty	Omistuksessa	2024

[Hae sopimukselle lisäaloja](#)

[Näytä liitteet](#)

Lohkon poistaminen sopimuksesta

- Hakija voi poistaa lohkon sopimuksesta, jos hän ei voi jatkaa sopimukseen hyväksytyillä lohkoilla hoitosuunnitelman mukaista hoitoa.

- **Lohkon poistaminen**

- a) Passivoi lohko peruslohkomuutoksissa ja ilmoita elinvoimakeskukseen tai
- b) Poista lohko hallinnastasi ja ilmoita elinvoimakeskukseen
- c) Jos tila on luomuviljelyssä ilmoita maankäyttölajiltaan metsää oleva lohko kasvina *Muu luomuvälvönnän ala* ja ilmoita elinvoimakeskukseen

→ Ilmoita lohkon poistamisesta elinvoimakeskukseen vapaamuotoisella hakemuksella peltotukien haun aikana.

- Lohkon poistamisesta kesken sopimuskauden ei aiheudu takaisinperintää, jos olet tehnyt ilmoituksen elinvoimakeskukseen ennen valvonnasta ilmoittamista.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Muistetaan hakea 1-v toimenpiteet

Aitaus- ja petoaitaustoimenpiteen ilmoittaminen Vipu-palvelussa

[Palaa hakemuksen/ilmoituksen valintaan](#) **Hae/ilmoita - Peltotukien haku**

[Täyttöohjeet](#) [Tulosta yhteenveto](#)

Lohkotiedot Hakijan tiedot Haettavat tuet Lohkotietojen yhteenveto Maatil

Peruslohkolista

52	Poik	0,36
53	Kc	0,49

A 1,73 ha

Kasvi *
Ympäristösopimusala, puustoinen tai muu ala

Luomun vaihe *
1. vuoden siirtymävaiheessa

Ympäristökorvauksen toimenpiteet

☒ Aitaus-toimenpide
☐ Kunnostusraivaus-toimenpide
☐ Petoaitaus-toimenpide

Ilmoita ko. kasvulohkolle tarvittavan aidan pituus metreinä.

Aidan pituus *
 m

Pakollinen kenttä: *

Peruuta Tallenna

Hae aitaustoimenpiteitä ja toteuta hakuvuoden aikana

- Aitaustoimenpiteen korvaus on 1500 €/ha
- Petoaitaustoimenpiteen korvaus on 2400 €/ha
- Toimenpiteillä on toteutusaikaa hakuvuoden loppuun saakka.
 - ➔ voi hakea toimenpidettä sopimuslohkoille, joille ei ole vielä maksettu samasta toimenpiteestä.
- Tuki maksetaan
 - a) **hehtaariperusteisena**, jos aitaus- tai petoaitaustoimenpide on tehty koko laidunnettavan kokonaisuuden ympäri.
 - b) **metriperusteisena**, jos aitaustoimenpide tehdään vain osittain lohkolle.
- Tukea ei makseta takautuvasti
- Maksua voi hakea myös peltotukien muutosaikana viimeistään 1.10.

Aitaustoimenpiteen vaatimuksia

- Laitumen nurkkatolppien on oltava hyvin tehty ja vahvat.
- Aitauksesta tulee vahva, kun tolppien väliä pienennetään. Hyvä tolppien väli voisi olla 5-7 metriä.
- Aitaus tulee olla tehtynä siten, että se kestää ainakin 5-7 vuotta.
- Aidassa on oltava vähintään 2 lankaa.

Petoaitatoimenpide

- Aitaamisen tarkoituksena on pitää tuotantoeläimet aidan sisäpuolella ja estää petojen pääsy aitaukseen.
- Aita koostuu 5-7 sähköä johtavasta langasta, aitatolpista, virtalähteestä ja maadoitteista.
- Toinen vaihtoehto on normaali eläinverkkoaita, johon on lisätty ulkopuolelle sähkölankoja aidan alaosaan ja yläosaan.
- Aidan tulee olla riittävän korkea (noin 1,5 m) ja antaa tarpeeksi kova sähköisku lähestymistä yrittävälle pedolle. Pedot eivät ole halukkaita hyppäämään aidan yli, vaan yrittävät mieluummin päästä läpi aidan alaosasta.

Petoaita

- Aitauksen toimivuuden kannalta pitää muistaa heinien niitto ja muut riittävät huoltotoimenpiteet.

Kunnostusraivaustoimenpide 1/2

- Kunnostusraivauksen korvaus on 450 €/ha
- Hae toimenpidettä lohkotiedot-välilehdellä kasvulohkotiedoissa Vipupalvelussa peltotukien hakuaikana.
- Raivattavasta alasta tehdään oma pienempi kasvulohko, jos raivattava alue ei koske koko peruslohkoa.
- Toimenpidettä voi hakea myös peltotukien muutosaikana viimeistään 1.10.
- Toteutusaikaa on hakuvuotta seuraavan kalenterivuoden huhtikuun loppuun saakka.
- Muista korjata raivaustähteet pois (sopimusehdot edellyttää).

Kunnostusraivaustoimenpide 2/2

- Kunnostusraivaustoimenpidettä voi hakea esim.
 - Uudelle peruskunnostettavalle peruslohkolle tai sen osalle, jota haet ensimmäistä kertaa sopimukseen.
 - Sopimuksessa olleelle peruslohkon osalle eli kasvulohkolle, jos suunnitelman mukainen laidunnus on jättänyt tiheikköjä, joita eläimet eivät alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen hoidakaan pois.
 - Jos lohkon aiemmat kunnostustoimenpiteet eivät ole riittäviä, vaikka ne on tehty ajoissa ja ehtojen mukaisesti
 - Sopimukseen liitetään uutta alaa sopimusta haettaessa, joka pitää kunnostaa tavoitteellisen laiduntamisen mahdollistamiseksi.

Kunnostusraivaustoimenpiteen ilmoittaminen Vipu-palvelussa

- Piirrä kunnostusraivaus-toimenpiteestä oma kasvulohko, lisää kasvin tiedot ja tallenna.

Kasvulohkot

Lisää uusi kasvulohko

A 1,73 ha

Kasvi

Ympäristösopimusala, puustoinen tai muu ala

Luomun vaihe

1. vuoden siirtymävaiheessa

Lisää kasvitiedot

Lisää kasvulohkoille kasvitiedot.

✓ Kaikilla lohkoilla on kasvitiedot

A B

← Kasvulohko B 0,28 ha →

Kasvi *

Ympäristösopimusala, puustoinen tai n

Luomun vaihe *

Ei ole luomutuotannossa

Ympäristösopimusalan toimenpiteet

☒ Kunnostusraivaus -toimenpide

☐ Aitaamis -toimenpide

☐ Petoaita -toimenpide

Lisätiedot

Aitaus-, petoaitaus- tai kunnostusraivaustoimenpide

- Jos yksivuotinen toimenpide ei ole valmis katselmointihetkellä, saat selvityspyynnön, johon vastaamalla ilmoitat aidan tai petoaidan valmistumisesta elinvoimakeskukseen.
- Toimenpiteiden määrääjat:
 - **Aitaustoimenpiteet:**
 - toteutus viimeistään 31.12. hakuvuonna
 - peruminen viimeistään 12.5. hakuvuotta seuraavana vuonna
 - **Kunnostusraivaustoimenpiteet:**
 - Toteutus viimeistään 30.4. hakuvuotta seuraavana keväänä
 - peruminen viimeistään 12.5. hakuvuotta seuraavana keväänä
- Jos toimenpidettä ei ole tehty, eikä aluetta ole päästy laiduntamaan viimeistään 15.9., peru sopimuksen hoitokorvaus viimeistään 1.10. ilmoittamalla peruminen vapaamuotoisesti kirjallisesti elinvoimakeskukseen.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ympäristösopimusalojen hoito ja kirjanpito

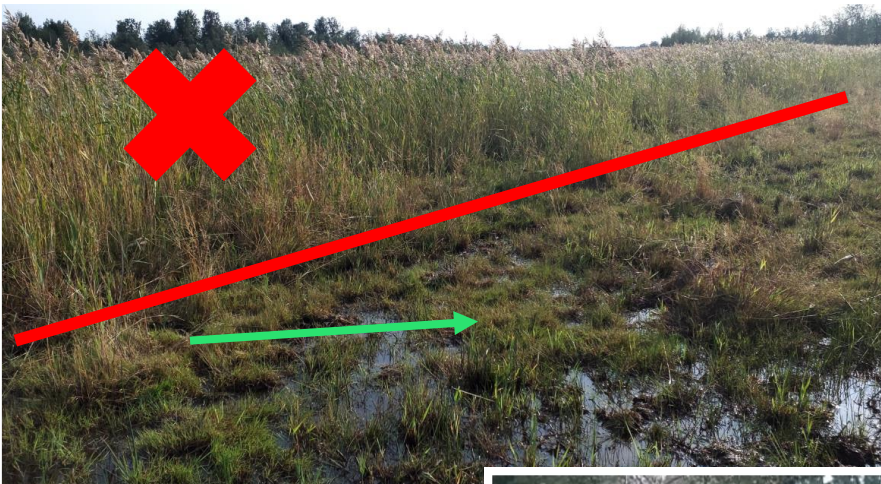
Ympäristösopimusalan hoito – tarkastetaan peltovalvonnan yhteydessä

- Ympäristösopimusaloja tulee hoitaa elinvoimakeskuksesta hyväksytyn hoitosuunnitelman mukaisesti.
- Hoitosuunnitelmassa on kerrottu vuosittaiset ja määrävälein toteutettavat toimenpiteet lohkoittain, toteuta suunnitelmaa!
- Vuosittaisia hoitotoimia ovat yleensä laidunnus, niitto, vedenpinnan tarkkailu.
- Määrävälein toteutettavia ovat esim. ylläpitoraivaus, aidankorjaus tms.

2024	2025	2026
Aitojen tarkistus ja korjaus	Aitojen tarkistus ja korjaus	Aitojen ta korjaus
Eläinten kuljetus alueelle	Eläinten kuljetus alueelle	Eläinten k alueelle
Eläinten valvonta	Eläinten valvonta	Eläinten v
Kivennäisten vienti	Kivennäisten vienti	Kivennäis
Eläinten kuljetus pois alueelta	Eläinten kuljetus pois alueelta	Eläinten k pois aluee
Hoitopäiväkirjan laatiminen	Hoitopäiväkirjan laatiminen	Hoitopäiv laatimine
Aidan uusiminen		
Puuston harventaminen		

Riittävä laidunnus tai niitto OK

Puutteita sopimusalan hoidossa

Kirjanpitovaatimus – tarkastetaan peltovalvonnan asiakirjavalvonnan yhteydessä tilalla

- Lohkokirjanpitoon tai erilliseen hoitopäiväkirjaan tulee merkitä tehdyt hoitotoimenpiteet sitä mukaa kuin niitä toteutetaan.
- Muistiinpanoihin on kirjattava vuosittain vähintään
 - lohkon nimi, tunnus ja pinta-ala
 - **tehdyt toimenpiteet**, niiden **toteuttamisaika ja kesto**
 - **laiduntavien eläinten keskimääräinen määrä** laidunkauden aikana.
- Esimerkkimuistiinpano laidunnuksen toteuttamisesta:
 - Niittylohko 123 45678 90
 - Eläimet viety laitumelle 25.5 (5 uuhta, 1 pässi)*
 - Eläimet haettu laitumelta 30.8*
- Tehdään hoitosuunnitelmassa luvatus toimenpiteet ja kirjataan ne ylös.

Entä, jos ei pystykään hoitamaan

- Voit jättää lohkon pois kokonaan sopimuksesta ilman takaisinperintää
 - Passivoi lohko peruslohkon muutoksissa ja ilmoita Elinvoimakeskukseen tai
 - Poista lohko hallinnastasi ja ilmoita Elinvoimakeskukseen
 - Jos tila on luomuviljelyssä ilmoita maankäyttölajiltaan metsää oleva lohko kasvina Muu luomuvalvonnan ala ja ilmoita Elinvoimakeskukseen
- > Lohkon poistamisesta pitää ilmoittaa Elinvoimakeskukseen vapaamuotoisella hakemuksella peltotukien haun aikana.
- Ennen kuin valvonnasta on ilmoitettu, voit muuttaa lohkolle muutosvaiheessa kasvin ”tuenperuminen”

Valvonta

- Ympäristösopimusten hoidon toteutumista valvotaan peltovalvonnan yhteydessä
- Hoitamattomuudesta eli onko noudatettu hoitosuunnitelmassa mainittuja hoitotoimenpiteitä ja sopimusehtoja ja vähimmäistason vaatimuksia. Puutteista tulee pinta-alaeron mukaiset seuraamukset
- Pinta-alaeroa tarkastellessa hyväksytty, samaa korvaustasoa olevat pinta-alat lasketaan yhteen ja haetun ja hyväksytyn alan erotusta verrataan hyväksyttyyn alaan

3 % tai $2 \text{ ha} < \text{erotus} \leq 50 \%$

hyväksytty ala – (hyväksytty ala * 1,5 * pinta-alaeroprocentti)

erotus > 50 %

tukea ei makseta + siirtyvä seuraamus

3 ha sopimus, josta 0,9 ha laiduntamatta

	Koko alan laidunnettu	Tuki perutaan 0,9 ha	Valvonta, kun ei peruta
Haettu ala (ha)	3	2,1	3
Pinta-alaero (ha)	0	0	0,9
Hyväksytty ala (ha)	3	2,1	2,1
Pinta-alaero %			42,9 (=0,9 ha/2,1 ha *100)
Seuraamus			1,5-kertainen sanktio 2,1-(2,1*1,5*0,429)
Maksetaan (ha)	3	2,1	0,75
Sopimuksen tuki 550 €/ha	1650 €	1155 €	412,50 €

3 ha sopimus, 1 ha ja 0,4 ha hoitamatta

	Koko alan hoidettu	Tuki perutaan 1,4 ha	Valvonta, kun ei peruta
Haettu ala (ha)	3	1,6	3
Pinta-alaero (ha)	0	0	1,4
Hyväksytty ala (ha)	3	1,6	1,6
Pinta-alaero %			$(3 \text{ ha} - 1,6 \text{ ha}) / 1,6 \text{ ha} * 100 \% = 87,5\% > 50\%$
Seuraamus			Tukea ei makseta + siirtyvä seuraamus
Maksetaan (ha)	3	1,6	$1,6 \text{ ha} - (1,6 \text{ ha} * 2 * 0,875) = -1,18$
Sopimuksen tuki 550 €/ha	1650 €	880 €	Siirtyvän seuraamuksen osuus $1,18 \times 550 \text{ €} = 660 \text{ €}$ ja 1650 € EI MAKSETA YHT. 2310 €

Kiitos